

**Силабус спецкурсу «Альтернативні способи вирішення трудових спорів»
2025/2026 навчального року спеціальності 08 – «Право»**

Назва курсу	Альтернативні способи вирішення трудових спорів
Адреса викладання курсу	Львів, вул. Січових Стрільців 14, кафедра соціального права,
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра соціального права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	для студентів за галуззю знань <u>спеціальності 08 – «Право»</u>
Викладачі курсу	Бурак Володимир Ярославович, доктор юрид. наук, доцент
Контактна інформація викладачів	volodymyr.burak@lnu.edu.ua
Консультації з курсу відбуваються	(вул. Січових Стрільців 14, кафедра соціального права)
Сторінка курсу	https://law.lnu.edu.ua/department/kafedra-soc-prava
Інформація про курс	Дисципліна <u>«Альтернативні способи вирішення трудових спорів»</u> є вибірковою дисципліною зі <u>спеціальності 08 – «Право»</u> для освітньої програми <u>підготовки другого (магістерського) рівня</u> , яка викладається в <u>I семестрі</u> в обсязі <u>4</u> кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс розроблено таким чином, щоб надати магістрантам необхідні знання, які обов'язкові застосування альтернативних способів вирішення трудових спорів. Тому у курсі представлено види альтернативних способів вирішення трудових спорів, примирення, медіація як альтернативні способи вирішення трудових спорів, примирні процедури при вирішенні колективних трудових спорів.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення нормативної дисципліни <u>«Альтернативні способи вирішення трудових спорів»</u> є набуття студентами навиків, умінь, знань, необхідних у правозастосовній діяльності юриста при вирішенні індивідуальних і колективних трудових спорів, вміння застосувати примирні процедури та механізм медіації при вирішенні трудових спорів. Основними завданнями вивчення дисципліни “ Альтернативні способи вирішення трудових спорів ” є: 1. поглиблене вивчення трудового законодавства та наукових джерел щодо альтернативних способів вирішення трудових спорів, 2. аналіз матеріалів практики стосовно застосування альтернативних способів вирішення трудових спорів..
Література для вивчення дисципліни	Нормативний матеріал 1. Конституція України. – К.: Ін-Юре, 2014. 2. Кодекс законів про працю України. // Електронний ресурс. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/322-08 3. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від

- 5 вересня 1999 року № 1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 45. – Ст. 397.
4. Закон України «Про соціальний діалог в Україні» від 23 грудня 2010 року № 2862-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 28. – Ст. 255.
 5. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 03 березня 1998 року № 137-98 [Текст] // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 34. – Ст. 227.
 6. Положення про Національну службу посередництва і примирення: Указ Президента України від 17 листопада 1998 року № 1258/98 [Текст] // Офіційний вісник України. – 1998. – № 46. – Ст. 13.
 7. Рекомендація Міжнародної організації праці № 92 «Щодо добровільного примирення та арбітражу» від 29.06.1951 // Електронний ресурс. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_232.
 8. ДИРЕКТИВА 2008/52/ЄС ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 21 травня 2008 р. Про деякі аспекти медіації у цивільних та господарських правовідносинах. // Електронний ресурс. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a95
 9. Положення про трудовий арбітраж: Наказ Національної служби посередництва і примирення від 18 листопада 2008 року № 135 // Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.nspp.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=97:2010-02-25-15-07-59&catid=6:2009-12-29-19-38-17&Itemid=22.
 10. Положення про посередника: Наказ Національної служби посередництва і примирення від 18 листопада 2008 року № 133 [Електронний ресурс] Національна служба посередництва і примирення. — Режим доступу : http://www.nspp.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=99:2010-02-25-15-11-28&catid=6:2009-12-29-19-38-17&Itemid=22
 11. Положення Про примирну комісію, затв. наказом Національної служби посередництва і примирення від 18.11.2008 р. № 130 [Електронний ресурс] Національна служба посередництва і примирення. — Режим доступу : http://www.nspp.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=100:2010-02-25-15-18-22&catid=6:2009-12-29-19-38-17&Itemid=22;
 12. Регламент роботи примирної комісії по розгляду і вирішенню колективного трудового спору (конфлікту), затв. наказом Національної служби посередництва і примирення від 08.08.2008 р. № 94 [Електронний ресурс] Національна служба посередництва і примирення. — Режим доступу : http://nsppkm.ucoz.ru/load/reglament_roboti_primirnoji_komisiji/1-1-0-1.
 13. Регламент роботи трудового арбітражу по розгляду і вирішенню колективного трудового спору (конфлікту), затв. наказом Національної служби посередництва і примирення від 08.08.2008 р. № 95 [Електронний ресурс] Національна служба посередництва і примирення. — Режим доступу : http://http://www.nspp.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=252:2010-03-25-16-26-14&catid=6:2009-12-29-19-38-17&Itemid=22.
- Основна література:
1. Альтернативні способи вирішення трудових спорів / В. Я. Бурак, Л. В. Кулачок-Тітова, П. Д. Пилипенко, Н. Чудик-Білоусова ; під ред. У. Гелльманна, П. Д. Пилипенка. – Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. – 172 с

1. Бурак В. Я. Правовий механізм захисту трудових прав та законних інтересів працівників: монографія. /В.Я. Бурак, Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2021. 440 с.
2. Бурак В.Я. Правові засади захисту трудових прав працівників. / В. Я. Бурак. – Київ, Істина, 2013
3. Запара С.І. Захист права на працю: теоретичні засади становлення та розвитку: Монографія / С. І. Запара. – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2013. – 380 с.
4. Лагутіна І.В. Форми захисту трудових прав працівників: Монографія / І. В. Лагутіна, Одеська юридична академія. – Фенікс, 2008. – 160 с.
5. Пилипенко П.Д. Проблеми теорії трудового права: Монографія / П. Д. Пилипенко – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 1999.
6. Трудове право України: Академічний курс: підр. для студ. вищ. навч. закл. // За ред.. П.Д. Пилипенка. – 5-те вид., переробл. і доп. – К.: Видавничий Дім „Ін Юре”, 2014. – 552 с.
7. Сокол М.В. Порядок вирішення колективних трудових спорів і конфліктів в Україні [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 / М. В. Сокол ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2010. – 16 с.

Додаткова література

1. Балух В.С. Альтернативні способи вирішення індивідуальних трудових спорів / В. С. Балух // Право і суспільство. – 2015. - № 4. – С. 45-50.
2. Дараганова Н.В. Медіація як один із альтернативних способів вирішення індивідуальних трудових спорів / Н. В. Дараганова // Юридична наука. – 2011. – № 6. – С. 77-83.
3. Запара С.І. Принципи позасудового захисту права на працю / С. І. Запара // Право і суспільство. – 2013. – № 6-2. – С. 145-150.
4. Кабанець В.О. Медіація (посередництво), як альтернативний спосіб вирішення трудового спору. / В. О. Кабанець // Форум права. – 2011. - № 4. – С. 340–342; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2011-4/11kvovtc.pdf>.
5. Кириченко Т.М. Відновне правосуддя як один з напрямків удосконалення трудового законодавства України у контексті міжнародних стандартів / Т. М. Кириченко // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. – Серия «Юридические науки». – 2-13. – № 2-2. – С. 144-150.
6. Подковенко Т.О. Медіація як один з альтернативних способів розв'язання юридичних конфліктів [Електронний ресурс] / Т. О. Подковенко // Держава і право. – Вип. 45. – С. 31-38.
7. Присяжнюк І.І. Запровадження медіації як форми відновного правосуддя
8. Сокол М.В. Правовий статус національної служби посередництва і примирення / М. В. Сокол // Держава і право. – Вип. 46.
- с.
9. Loi Piera Mediation and Conciliation in Italion labour law. Hungarian Labour Law. E-Journal. (2017/1). URL: http://193.225.195.146/letolt/2017_1_a/A_01_Loi_HLLJ_2017_1.pdf
10. Vivian Berger Employment Mediation in the Twenty-First Century: Challenges in

	<p>a Changing Environment. 57 p. URL: https://scholarship.law.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1153&context=jbl</p> <p>11. Katarzyna Antolak-Shymanski Mediation in Polish Labour Law: Comparing Its Evolution and Development to Labour Mediation in EU and US Law. Review of comparative Law. Volume XXXIV. 2018. URL: file:///Users/bohdan/Downloads/4510-4655.pdf</p>
Тривалість курсу	<u>120</u> год.
Обсяг курсу	<u>32</u> годин аудиторних занять. З них <u>16</u> годин лекцій, <u>16</u> годин лабораторних робіт/практичних занять та <u>88</u> годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:</p> <p>СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи при застосуванні альтернативних способів вирішення трудових спорів.</p> <p>СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення при вирішенні трудових спорів, давати розгорнуту юридичну аргументацію при складанні угоди про вирішення трудового спору..</p> <p>СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур примирення та медіації в Україні.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.</p> <p>СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід при вирішенні трудових спорів.</p> <p>СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів працівників та роботодавців.</p> <p>СК15. Здатність самостійно готувати проекти договорів про залучення медіатора, угоди про вирішення трудового спору, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.</p> <p>6 Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи з метою ефективного вирішення трудового спору.</p> <p>11. Використовувати передові знання і методики у процесі застосування альтернативних способів вирішення трудових спорів.</p> <p>12. Проводити порівняльно-правовий аналіз законодавства України та відповідних актів Ради Європи та Європейського Союзу в частині альтернативних способів вирішення трудових спорів .</p> <p>13. Аналізувати та оцінювати практику застосування законодавства про альтернативні способи вирішення трудових спорів..</p> <p>14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях вирішення трудових спорів, при застосуванні різних процедур вирішення трудових спорів.</p> <p>15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з застосуванням альтернативних способів вирішення трудових спорів.</p>
Ключові слова	Трудові спори, примирення, переговори, медіація, вирішення трудових спорів, відновне правосуддя

Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, практичних, виконання самостійної роботи (проекти) та консультації для кращого розуміння тем
Підсумковий контроль, форма	залік в кінці семестру письмовий/тестовий контроль
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, інтерактивне навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ажурна пилка, техніка акваріума; коопероване навчання), розробка та представлення проектів, дискусія
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховують за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>40</u> • самостійна робота (проекти): 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>40</u> • залік: підсумковий тест 20% семестрової оцінки, максимальна кількість балів <u>20</u> <p>Підсумкова максимальна кількість балів <u>100</u></p> <p>Письмові роботи (проекти):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Укласти угоду про вирішення трудового спору шляхом проведення переговорів. 2. Укласти медіаційну угоду про вирішення трудового спору. <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховують присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку	Залік оформляється за результатами поточної успішності.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню

ДОДАТОК

Схема курсу «Альтернативні способи вирішення трудових спорів»

Тиж./ дата/ год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Літерату- ра. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін викона- ння
1.	<p>Тема 1. Поняття та класифікація трудових спорів. Способи вирішення трудових спорів.</p> <p>Поняття трудових спорів та їх сторони.</p> <p>Видова приналежність трудового спору та її вплив на спосіб і порядок вирішення спору.</p> <p>Нормативно-правові акти, які регулюють вирішення трудових спорів. Способи і порядок вирішення трудових спорів.</p> <p>Загальна і спеціальна процедура вирішення трудових спорів у судах. Приватна процедура вирішення трудових спорів та її різновидності: примирна процедура, погоджувальна процедура та посередництво.</p> <p>Застосування механізму соціального партнерства при вирішенні трудових спорів.</p> <p>Форми участі профспілок у вирішенні спорів про право та спорів інтересів: участь у системі соціального діалогу, зокрема при проведенні колективних переговорів, консультацій, а також укладення колективних договорів та угод; здійснення представництва найманих працівників при вирішенні</p>	лекція 2 год.	н/м 1, 2, 3, 6.; осн. 1, 2, 5.; дод. 1, 3, 5		

	індивідуальних і колективних трудових спорів..				
2.	<p>Тема 2. Поняття та види альтернативних способів вирішення трудових спорів.</p> <p>Поняття та види альтернативних способів вирішення трудових спорів. Основні принципи, на яких вибудовується система альтернативних способів врегулювання трудових спорів. Переговори (negotiation), примирення (conciliation), посередництво (mediation), третейські процедури. Укладення мирової угоди в судовому провадженні. Особливості мирової угоди у трудових спорах про право. Поняття та суть третейської процедури. Види третейської процедури при вирішенні трудових спорів.</p> <p>Юрисдикційне застереження як умова трудового договору.</p> <p>Переваги та недоліки альтернативних способів вирішення трудових спорів.</p>	лекція 2 год.	н/м 1, 2, 3, 6;; осн. 1, 2, 5.; дод. 1, 3, 5		
3	<p>Тема 2. Поняття та види альтернативних способів вирішення трудових спорів.</p>	практичне. 2 години		Підготувати схему «Альтернативні способи вирішення трудових спорів».	
4.	<p>Тема 3. Альтернативні способи вирішення індивідуальних трудових спорів.</p> <p>Досудовий та позасудовий порядок вирішення індивідуальних трудових спорів. Паритетність та консенсус як</p>	лекція 2 год.	н/м 1, 2, 3, 4, 6, 7; осн. 1, 2, 5.; дод. 1, 3, 5		

	<p>основні принципи альтернативного вирішення спорів.</p> <p>Позасудовий порядок вирішення індивідуальних трудових спорів.</p> <p>КТС як орган досудового вирішення трудового спору.</p> <p>Вирішення індивідуального трудового спору способом переговорів.</p>				
5-6.	<p>Тема 3. Альтернативні способи вирішення індивідуальних трудових спорів.</p>	практичне 2 год.		Опрацювати матеріали документів 2год.	
7.	<p>Тема 4. Примирення, як альтернативний спосіб вирішення трудових спорів.</p> <p>Примирення як спосіб вирішення індивідуального трудового спору.</p> <p>Вирішення індивідуального трудового спору способом переговорів. Консенсус – основна мета переговорів. Сторони переговорів. Переговори, як складова інших способів вирішення індивідуального трудового спору. Про обов'язковість переговорів при вирішенні спорів. Встановлення результатів переговорів.</p>	лекція 2 год.	н/м 2, 3, 4, 6, 7, 9, 11; осн.1, 2, 4, ; дод. 1, 5, 8.		
8-9.	<p>Тема 4. Примирення, як альтернативний спосіб вирішення трудових спорів.</p>	практичне 4 год.		Опрацювати матеріали документів Підготувати угоду про вирішення трудового спору за результатами переговорів між сторонами. 4 год	
10.	<p>Тема 5. Застосування медіації при вирішенні трудових спорів.</p> <p>Медіація як спосіб вирішення індивідуального трудового спору. Основні риси медіації.</p>	лекція 4 год.	н/м 2, 4, 8, 10; осн. 1, 2, 4, 7,; дод. 2, 4, 6, 7.		

	Участь посередника - основа мирного врегулювання конфлікту під час вирішення спору способом примирення і медіації. Порядок залучення медіатора. Пасивна роль медіатора та активна роль посередника у залагодженні конфлікту. Юридичне оформлення вирішення трудового спору з допомогою третьої сторони. Укладення медіаційної угоди.				
11-12.	Тема 5. Застосування медіації при вирішенні трудових спорів.	практичне 4 год.		Опрацювати матеріали документів. Підготувати угоду про залучення медіатора; підготувати медіаційну угоду. 2 год	
13.	Тема 6. Вирішення колективних трудових спорів у позасудовий (альтернативний) спосіб. Сутність та значення примирних процедур для вирішення колективного трудового спору. Загальна характеристика і завдання органів, які вирішують трудові спори інтересів. Роль Національної служби посередництва і примирення у вирішенні колективного трудового спору. Вирішення колективного трудового спору примирною комісією. Порядок вирішення колективного трудового спору трудовим арбітражем. Виконання рішень примирної комісії і трудового арбітражу по трудовому спору.	лекція 4 год.	н/м 3, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 13; осн.1, 2, 3, 5, 7; дод. 1, 8.		

	Посередництво (медіація) під час вирішення колективних трудових спорів. Незалежні посередники, їх права та обов'язки. Страйк, як спосіб вирішення колективного трудового спору.				
14-16. .	Тема 6. Вирішення колективних трудових спорів у позасудовий (альтернативний) спосіб.	практичне 4 год.		Опрацювати матеріали документів. Підготувати угоду про вирішення колективного трудового спору примирною комісією. 6 год.	